

Az utolsó résznek s talán az egész könyvnek egyik legérdekesebb fejezete a **Népi hagyományainkról** szóló, melyben keményen megleckézteti a szerző a romantikus falukutatókat és mindazokat, akik avatatlanul nyúlnak e kérdéshez. Ezzel kapcsolatban, csak annyit jegyzünk meg, hogy azért mégsem volt egészen hiábavaló a munkájuk.

A fejtegetés során különösen Gyórfy István törekvését értékeli sokra. Érdemes megjegyeznünk, hogy azon az úton és azzal a módszerrel, ahogyan Somogyi írta meg könyvét, ugyanazon eredményre jutott nem egy esetben, mint a más úton haladók. Így annak a tételnek felismerése, hogy a magyar úr és a magyar paraszt tulajdonképpen egy: olyan megállapítás, amelyet a Magyarságudományi Intézet is kifejtett előadásorozatában, ami annak bizonyítéka, hogy az út, amelyen Somogyi halad: helyes.

Somogyi professzornak megbecsülhetetlen érdeme, hogy minden megállapításában a józan mértéket tartja kötelezőnek. Záró fejezetében kifejtett gondolatával fejezzük be e sok gondolatot ébresztő könyv ismertetését: Becsüljük meg az általános emberit és őrizzük meg sajátosságunkat. Ennek a célnak szolgálatába állította Somogyi professzor tudásának és munkájának erejét, amiért köszönet, megbecsülés és hála illeti.

Gergely Gergely.

Kiss Ernő: A tudományok harca. Neveléstörténeti füzetek 1. sz. Bp. 1941. 41 lap.

Egyetértünk a szerzővel abban a megállapításban, hogy a tudományok harca, amelyről a kis füzet szól, a történeti kultúrát őrző görög-latin klasszicizmus és az újkori realizmus küzdelme lezárnak tekinthető. Iskolaszervezetünkben is 1:1 arányban szerepelnek az emberré nevelő humaniorák s a hasznos ismeretet nyújtó reáliák. A most folyó világháborúban is politikummá érett és válllvetve küzd mind a kettő a győzelemért, hisz Hitler vezér 1941. dec. 11-i beszéde szerint a tengely a kulturális egységet alkotó, görög-latin forrásból táplálkozó Európáért szállt síkra s a természettudomány vívmányait alkalmazza ellenállhatatlan fegyvereknek.

A klasszikus és reális tudományok e viszonylagos egyensúlyi állapota idején érdemes végigkísérni a fejlődés útját. Kiss Ernő bő, de távolról sem teljes irodalom alapján — nem is azzal az igénnyel indul — tartalmas áttekintésben és idézetekben szólaltatja meg a két párt jelentős híveit. Nem vitatkozik, hanem érdeketlen tárgyilagossággal szedi időrendbe a küzdelem nevezetesebb állomásait. A pedagógiai realizmus gyökereit már a XII. századi, egyháztól független, Rajna-vidéki német gyakorlati iskolákban találja meg s ettől az időtől kezdve vizsgálja térfoglalását a történelmi tehetetlenségi erejére támaszkodó klasszicizmus egyeduralmával szemben egészen a mai helyzet kialakulásáig.

Bartos Imre.

Az érsekújvári áll. gimnázium IV/A. osztályában működő nyelvművelő, táj- és népkutató munkaközösség kiadványa (II. kötet). Szerkesztette dr. Bakos József gimn. tanár, a munkaközösség vezetője. Érsekújvár, 1942. 107 oldal.

Másodszor örvendeztetni meg Bakos József lelkes diákserege könyvével a népi Magyarország híveit; ezúttal — az előrehaladottabb munkának, a kialakultabb módszernek és több anyagi lehetőségnek megfelelően — az előzőnél gazdagabb tartalommal, szebb kivitellel, de változatlanul nemes szellemben. Már a multkori ismer-